

HANDLEIDING
VOOR HET GEBRUIK
VAN DE
INDONESISCHE TAAL

Samengesteld ten behoeve van de
STUURLIEDEN
der
N.V. KONINKLIJKE
PAKETVAART MAATSCHAPPIJ

I N L E I D I N G .

Deze handleiding is samengesteld ten behoeve van de jonge stuurlieden der N. V. Koninklijke Paketvaart-Maatschappij, die voor het eerst naar Indonesië gaan, teneinde zich aanstonds na aankomst aldaar aan boord van onze schepen op een bevredigende wijze verstaanbaar te maken, hoofdzakelijk binnen de grenzen die door hun werkkring worden gesteld.

Een goede bestudering van de inhoud van dit boekje wordt ernstig aanbevolen. De betrokkene zal spoedig het nut ervan duidelijk ondervinden.

Deze handleiding bevat woorden, uitdrukkingen en zinnen, die thans in het spraakgebruik aan boord worden gebezigd.

Het boekje is dus geen leerboek der officiële Indonesische taal (Bahasa Indonesia), waarvan het gewone spraakgebruik nog dikwijls afwijkt.

Hoofdstuk XI bevat een (alphabetische) lijst van woorden en uitdrukkingen. Daarin kan men woorden en uitdrukkingen opzoeken, die men in de andere hoofdstukken niet heeft aangetroffen. Dit is vooral van belang voor beginners. Het zelf vormen van zinnen met behulp van deze woorden en uitdrukkingen, aan de hand van het in de voorgaande hoofdstukken verkregen inzicht in de (eenvoudige) zinsbouw, zal een goede oefening zijn.

UITSpraak:

In de Indonesische taal valt de klemtoon als regel op de voor-
laatste lettergreep van een woord. Indien dat niet het geval is, is in dit
boekje de lettergreep, waarop de klemtoon dan moet vallen, onderstreept.

De meervoudsvorm van een woord wordt gevormd, door dat
woord twee maal, vrij vlug achter elkander, uit te spreken (b.v. : ôrang:
mens; ôrang-ôrang, ook ôrang² geschreven: mensen).

Teneinde een juiste uitspraak der woorden zoveel mogelijk
nabij te komen, volgt hieronder een aanwijzing daarvoor, waarin de in
dit boekje gebruikte tekens zijn opgenomen. Deze tekens komen in de
Indonesische taal niet voor.

- a - uitspreken als in het Ned. woord "kap"
bijv. makan (eten) - pasar (markt) - nasi (rijst)
- á - uitspreken als in het Ned. woord "aap"
bijv. námá (naam) - ádá (zijn) - besár (groot)
- ah - op 't einde van een woord klinkt kort ingehouden
tussen a en á in. De h is hier stom
bijv. rumah (huis) - sudah (klaar) - báwah (brengen)
- e - is stom, zoals in het Ned. woord "de"
bijv. terang (helder) - besár (groot) - sepátu (schoen)
- è - uitspreken als in het Ned. woord "bel"
bijv. bèbèk (eend) - sèndok (lepel) - kèrdjá (werk)
- é - uitspreken als in het Ned. woord "meer"
bijv. mérah (rood) - bésok (morgen) - sepédá (fiets)
- eh - op 't einde van een woord klinkt kort ingehouden
tussen è en é in. De h is hier stom
bijv. boleh (mogen) - sampeh (genoeg) - teh (thee)
- g - uitspreken als in het Engelse woord "garden"
Alleen in de samenstelling "ng" wordt de klank
als in het Ned. woord "bang"
bijv. bangun (wakker) - gôjang (wrikken) - dîngîn (koud)
- h - aan het begin van een woord is vrijwel altijd stom, of
wordt zeer zacht uitgesproken
bijv. hári (dag) - hitung (rekenen) - hálus (fijn)
Enkele vreemde leenwoorden maken hierop een uitzondering,
zoals bijv. hadji - hukum - hákim, enz.
- h - tussen 2 verschillende klinkers is half stom
bijv. lihat (kijken) - táhun (jaar) - báhu (stank)

h - tussen 2 gelijke klinkers moet altijd duidelijk hoorbaar uitgesproken worden.

bijv. máhal (duur) - bóhong (liegen) - léhèr (hals)

i - uitspreken als in het Ned. woord "zien"

bijv. nasi (rijst) - hári (dag) - pipi (wang)

î - uitspreken als in het Ned. woord "ik"

bijv. tárík (trekken) - lîlîn (kaars) - bîkîn (maken)

ih - op 't einde van een woord klinkt kort ingehouden

tussen î en i in. De h is hier stom

bijv. lebih (voorbij) - bèrsih (schoon) - pipih (plat)

o - uitspreken als in het Ned. woord "tol"

bijv. botol (fles) - kotor (vuil) - omong (praten)

ô - uitspreken als in het Ned. woord "boom"

bijv. tókó (winkel) - óbat (medicijn) - tèmpó (tijd)

ô - uitspreken als in het Ned. woord "boor"

bijv. ôrang (mens) - gôjang (wrikken) - tôrak (zuiger)

s - mag nimmer uitgesproken worden als z

u - uitspreken als "oe" in het Ned. woord "boek"

au - uitspreken als "a - oe"

ui - uitspreken als "oe - i" enz.

ua - uitspreken als "oe - a"

ou - uitspreken als "o - oe"

De Bahasa Indonesia kent geen letters c - f - q - v - x - ij.

Ook geen dubbele klinkers als aa, ee, oo, enz.

Waar in een vreemd woord (b.v. een naam) de letters f of v voorkomen, moeten deze uitgesproken worden als p.

bijv. Paketvaart = Pákèpar. (de t is hier stom)

Getallen.

0	nol	200	duá-rátus
1	sátu	900	sèmbilan-rátus
2	duá	1.000	seribu
3	tigá	2.000	duá-ribu
4	ampat	5.136	limá-ribu-serátus-tigá-pulu-anam
5	limá		
6	anam	10.000	sepulu-ribu (selaksá)
7	tudju	100.000	serátus-ribu (seketi)
8	delapan		
9	sèmbilan	1.000.000	sedjutá
10	sepulu		
11	sebelas	Bij een getal-aanduiding wordt één (sátu) aangegeven door "se", b.v. 1 tiental (sátu-pulu) = sepulu 1 duizendtal = seribu	
12	duá-belas		
13	tigá-belas		
14	ampat-belas		
15	limá-belas		
16	anam-belas	Zo ook: 1/4 (eigenlijk sátu perampat) = seperapat 1/3 = sepertigá 1/2 = setèngá 3/5 = tigáperlimá 1 1/4 = sátu seperapat 1 1/2 = sátu setèngá	
17	tudju-belas		
18	delapan-belas		
19	sèmbilan-belas		
20	duá-pulu		
21	duá-pulu-sátu		
22	duá-pulu-duá		
30	tigá-pulu		
40	ampat-pulu	Eerste	pertamá
50	limá-pulu	Tweede	keduá
100	serátus	Derde	ketigá
101	serátus-sátu	Vierde	keampat
121	serátus-duápulu-sátu	Vijfde	kelimá

Maten en gewichten.

ukuran dan timbangan

Meten	ukur	2 1/2 duim	duá-dîm-setèngá
Meter	méter	1/4 duim	seperapat dîm
Centimeter	sèntiméter	1/8 duim	sátu setrîp
Vadem	depa	5/8 duim	limá setrîp
Voet	kaki	Kilogram	kiló
Duim	dîm	Pond	pon
2 1/2 voet	duá-kaki-setèngá	Ons	ones; ook wel: ons

<u>Tijdrekening</u>	<u>Hitungan tèmpo</u>
Tijd	tèmpo
Jaar	táhun
Maand	bulan
Week	minggu
Dag	hári
Uur	djam
Minuut	menit
Seconde	detik of sekon
Januari	Djanuári
Februari	Pèbruári
Maart	Máret
April	April
Mei	Mái
Juni	Djuni
Juli	Djuli
Augustus	Águstus
September	Septèmber
October	Október
November	Nopèmber
December	Désèmber
Zondag	Hári minggu
Maandag	" senèn
Dinsdag	" selasá
Woensdag	" rebó
Donderdag	" kernis
Vrijdag	" djumáhat
Zaterdag	" saptu
Feestdag	hári-besár
Nieuwjaar	Táhun-báru
Datum	tanggal
Overdag (daglicht)	siang
Nacht, avond	málam
Voormiddag ('s morgens)	pagi
Namiddag	soré
Vandaag	ini-hári
Morgen	bésok
Overmorgen	bésok-lusá
Vanavond	ini málam
Vanmorgen	ini pagi
Gisteren	kemárin
Eergisteren	kemárin dulu
Morgenvroeg	bésok pagi

Zon	mátá hári
Maan	bulan
Ster	bintang
<u>Klok, horloge</u>	lontjèng
Eén uur (tijdsverloop)	sátu djam
1 uur	pukul sátu
2 uur	" duá
3 uur	" tigá
12 uur	" duá belas
Half twee	setèngá duá
Kwart voor vijf	pukul limá kurang seprapat
Kwart over zes	" anam lebih seprapat
Vijf minuten voor zeven	" tudju kurang limá menit
Tien minuten over acht	" delapan lebih sepulu menit
Een half uur	setèngá djam
Een kwartier	seprapat djam
Vijf minuten	limá menit
Een ogenblik	sebentar
Hoe laat is het?	pukul berapa?
De klok staat stil	lontjèng mati
De klok loopt niet goed	lontjèng tidá betul
Glazen slaan	gôjang lontjèng

Het schip en omgeving.

Schip	kapal
Groot schip	kapal besár
Klein schip	kapal ketjíl
Stoomschip	kapal ápi
Motorschip	kapal mo(n)tor
Passagiersschip	kapal passisir
Vrachtschip	kapal muatan
Oorlogsschip	kapal <u>perang</u>
Lichtschip	kapal lampu
Loodsschip	kapal pandu
Zeilschip	kapal lájar
Lichter (prauw)	práhu
Sleepboot	kapal penundá of: kapal kandèng
Stuurboord	kánan kapal
Bakboord	kiri kapal
Voorschip	<u>háluan</u> kapal
Achterschip	belakang kapal
Midscheeps	ditèngahnja kapal
Brug	djembatan
Mast	tiang (dul)
Schoorsteen	tjōrong asap; ook: skōrstèn
Stag	bubut
Want	tembérang; ook: lábrang
Laadboom	bum muat
Gei	táli <u>bubutan</u> (gai)
Laadreep	rèp
Blok	kérék
Tweeschijsblok	kérék mátá duá
Drieschijsblok	kérék mátá tigá
Vlag	bandérá
Nederlandse vlag	bandérá blandá
Indonesische vlag	bandérá indonésiá
Maatschappij vlag	bandérá maskapai
Vlaggestok	tiang bandérá
Vlaggelijn	táli bandérá

Sloep	sekotji
Laadboot	sekotji muatan
Motorboot	sekotji montor
Vlet	pelèt
Davit	déwi
Sloependek	dèk sekotji
1e Klasse-dek	dèk klas sátu
2e Klasse-dek	dèk klas duá
Voordek	dèk muká
Achterdek	dèk belakang
Verticale zeildoekse kleden (tegen zon en regen)	bardá
Salon	salon
Hut	kammar
Deur	pintu
Patrijspoort	tìngkápan
Raam	djendèlá
Volksverblijf onder de bak	<u>bargas</u>
Anker	djangkar
Ankerketting	rantai djangkar
Ruim	pèta(k)
Luik(en)	<u>peleka</u> (polka)
Regentent	tèndá hudjan
Kuildek	kauldèk
Tussendek	tèngá-dèk
Boventussendek	tèngá-dèk-diátas
Ondertussendek	tèngá-dèk-dibáwa
Tunnel	tonol (terōwong)
Vulling	got
Pompfles	sáringan
Diepgangsmerk	tandá makan dálam
Diepgang	Makan dálam
Roer	kemudi
Schroef (ook wiel)	ródá
Machinekamer	kammar <u>mesin</u>
Valreep	tanggá

Zee	laut
Wal	dárat
Zeeman	ôrang laut
Scheepsvolk	ôrang kapal
Zeewater	ájer laut
Zoet water	ájer táwar
Zout water	ájer asin
Rivier	káli
Diep	dálam
Ondiep	dangkar
Bank (zandbank)	álangan
Ruwe zee	ombak besár
Kalme zee	laut tedu
Stroom	álan (ook: árus)
Sterke stroom	álan keras (árus keras)
Wind	angin
Harde wind	angin keras

De Indonesische bemanning van een K. P. M. -schip.

De Indonesische schepelingen, waarmee de stuurman het meest "in contact" komt, zijn:

a. De dekdiens

<u>Serang</u>	=	bootsman
Tandil	=	bootsmaat
Mistri	=	timmerman
Kassap	=	kabelgast
Djurmudi	=	kwartiermeester
Pandjwalla	=	(houdt het midden tussen een kwartiermeester en een matroos)
Matros	=	matroos

De taakverdeling onder deze mensen is als bij een Nederlandse bemanning, m.d.v. dat men daar eigenlijk het equivalent van de "pandjwalla" niet kent.

Wil men een vergelijking, dan zou men de pandjwalla als een "vol" matroos, en de Indonesische matroos als een "matroos onder de gage" kunnen beschouwen.

Als bijzonderheid kan nog worden vermeld, dat in de vaart op de brug, behalve de roerganger (djurmudi) ook altijd een pandjwalla aanwezig is, ten dienste van de stuurman van de wacht.

b. De civiele dienst

Botlir	=	Bottelier (staat boven de bedienden)
Kokki	=	kok
Djongos	=	bediende

c. De machinedienst

Volstaan kan worden met te vermelden, dat de hoogst gegradueerde van het lagere Indonesische machinekamer-personeel de "mandur" is.

Noot.

Men roept of spreekt de Indonesische schepelingen aan met hun "rangnaam". Is men langer aan boord en kent men de namen, dan kan men hen uiteraard ook bij hun naam noemen.

Bij serang, tandil en mistri is dat evenwel geen gewoonte.

Vertrek en aankomst van een schip.

Het schip gaat vertrekken	kapal mau berangkat (belájar)
Het schip komt aan	kapal dátang
"Het is $\frac{1}{2}$ uur" (voor vertrek)	setèngá djam
"Vóór en achter"	muká-belakang
"Kijk uit bij de schroef"	djaga ródá
Vóórtros (manilla)	tros muká (táli)
Vóórtros (stalen)	tros muká (káwat)
Achtertros	tros belakang
Vóórspring	spring muká (ook: káwat-dálam muká)
Achterspring	spring belakang (ook: káwat -dálam belakang)
Boeitros	tros "bui"
Sleeptros	táli (tros) gandeng
"Opvieren de vóórtros"	ariá tros muká
"Losgooien de vóórtros"	lepas tros muká
"Hieuw de achtertros vlug in"	hiwop masuk tros belakang <u>lekas</u>
"Pas op (let op), Tandil, denk om de schroef"	áwas Tandil, djaga ródá
"Trek het achterspring vlug binnen-boord"	tárik spring (káwat) belakang masuk <u>lekas</u>
Noot. "Hiwop" wordt gebruikt, wanneer e.e.a. mechanisch, "tárik", of tárik tangan, wanneer e.e.a. met de hand (=tangan) geschiedt.	
"Haal de "slack" uit het voorspring"	hiwop slèk spring (káwat) muká
"Nu het spring vlug beleggen"	sekárang spring <u>lekas</u> di ikat
"Niet meer hieuwen"	djangan (di) hiwop lagi
"Niet meer vieren"	djangan (di) <u>ariá</u> lagi
"Eerst (zo) houden (wachten)"	táhan dulu
Opschieten (van een tros)	lingkar (ook wel: gulung = oprollen)
Het schip is nu al dicht bij de wal	kapal sekárang suda dekat dárat
Gooi de kanaallijn naar de wal	uang táli ának ka dárat (kedarat)
Vang de lijn op (grijp de lijn)	pégang táli (ook: terimá táli)
De tros bijsteken	ariá tros
Vervaar de tros een paal meer naar voren	tros pindá (lebi) kemuká satu paal
Hieuw de "slack" op	hiwop slèk
Langzaam aan	pláhan-pláhan
Genoeg, nu (de tros) afstoppen	tjukup, sekárang pasang táli táhan
Vier de valreep	ariá tanggá
Hieuw het anker op	hiwop djangkar
De ketting staat al op en neer	rantai suda berdiri
Laat het anker vallen	lègo djangkar
Het schip meert met SB's zijde	kapal rapat kánan
Het schip meert met BB's zijde	kapal rapat kiri

Wacht op de brug.

De stuurman van de wacht	Striman njang djaga
De kapitein	Tuan kaptèn
De 1e. stuurman	Striman satu
De 2e. stuurman	Striman duá
De 3e. stuurman	Striman tigá
De 4e. stuurman	Striman empat
Kwartiermeester }	Djurumudi
Roerganger }	(Matros njang) -djaga-lampu
(Matros-)uitkijk	pedóman
Kompas	<u>háluan</u>
Koers	kemudi
Roer	<u>puteran kemudi</u>
Stuurrad	
<u>Sturen</u>	pégang kemudi
Stuurboord het roer	Kánan kemudi
Bakboord het roer	Kiri kemudi
Bakboord aan boord	Kiri <u>tjika</u>
Stuurboord aan boord	kánan <u>tjika</u>
Terugkomen met het roer	balas kemudi
Midscheeps het roer	tengá-tengá kemudi
Recht-zóó	terus begitu
Een beetje naar S. B. (het roer)	kánan sedikit
Een beetje naar B. B. (het roer)	kiri sedikit
Méér naar S. B. (het roer)	kánan lagi
Méér naar B. B. (het roer)	kiri lagi
Eén streek naar S. B.	kánan satu djárum
Eén streek naar B. B.	kiri satu djárum
$\frac{1}{2}$ streek naar S. B.	kánan setèngá surat
$\frac{1}{2}$ streek naar B. B.	kiri setèngá surat
$\frac{1}{4}$ streek naar S. B.	kánan seprapat
$\frac{1}{4}$ streek naar B. B.	kiri seprapat
Niet aan S. B. van de koers komen	djangan main kánan
Niet aan B. B. van de koers komen	djangan main kiri
Let op je koers	djaga <u>háluan</u>

Het kompas

pedóman

Het is nog steeds zeer belangrijk voor de jongere stuurlieden zich, wat de koersen, weergegeven in kompasstroken betreft, aanstonds foutloos in de "Bahasa" te kunnen uitdrukken, ook al valt bij de jongere Indonesische roergangers de neiging te constateren, op "aantal graden" te willen sturen. Men zal dit zonder veel moeite kunnen leren, mits men het volgende steeds goed voor ogen houdt:

de Indonesiër benoemt de koers door aan te geven, waar de naastbijzijnde hoofd-, hoofdtusschenstreek of tusschenstreek ten opzichte van die koers ligt.

Aldus:

N.t.O. =	Utará dikiri djárum pèndèk
= letterlijk	Noord (ligt) links één streek.
N. 3/4 W =	Utará dikánan tigá prapat
= letterlijk	Noord (ligt) rechts driekwart (streek).
N.t.O. 1/2 O. =	Utára timur laut dikánan setèngá surat
= letterlijk	N.N.O. (ligt) rechts een halve streek.
	(zoals men ziet, gaat de benoeming ná het passeren van de N.t.O. over naar de naastbijgelegen "voornaamste" streek, i.c. N.N.O.)

Bij het Noorden beginnende krijgt men achtereenvolgens:

<u>Noord</u>	Utará
N. 1/4 O.	Utára dikiri seprapat
N. 1/2 O.	Utará dikiri setèngá surat
N. 3/4 O.	Utará dikiri tigá prapat
<u>N.t.O.</u>	Utará dikiri djárum pèndèk
N.t.O. 1/4 O.	Utará timur laut dikánan tigá prapat
N.t.O. 1/2 O.	Utará timur laut dikánan setèngá surat
N.t.O. 3/4 O.	Utará timur laut dikánan seprapat
<u>N.N.O.</u>	Utará timur laut
N.N.O. 1/4 O.	Utará timur laut dikiri seprapat
N.N.O. 1/2 O.	Utará timur laut dikiri setèngá surat
N.N.O. 3/4 O.	Utará timur laut dikiri tigá prapat
<u>N.O.t.O. (let op)</u>	Timur laut dikánan djárum pèndèk
N.O. 3/4 N.	Timur laut dikánan tigá prapat
N.O. 1/2 N.	Timur laut dikánan setèngá surat
N.O. 1/4 N.	Timur laut dikánan seprapat
<u>N.O.</u>	Timur laut
N.O. 1/4 O.	Timur laut dikiri seprapat
N.O. 1/2 O.	Timur laut dikiri setèngá surat
N.O. 3/4 O.	Timur laut dikiri tigá prapat

N.O.t.O.

N.O.t.O. 1/4 O. (let op)

N.O.t.O. 1/2 O.

N.O.t.O. 3/4 O.

O.N.O.

O.N.O. 1/4 O.

O.N.O. 1/2 O.

O.N.O. 3/4 O.

O.t.N.

O. 3/4 N.

O. 1/2 N.

O. 1/4 N.

Oost

O. 1/4 Z.

O. 1/2 Z.

O. 3/4 Z.

O.t.Z.

O.Z.O. 3/4 O.

O.Z.O. 1/2 O.

O.Z.O. 1/4 O.

O.Z.O.

Z.O.t.O. 3/4 O.

Z.O.t.O. 1/2 O.

Z.O.t.O. 1/4 O.

Z.O.t.O.

Z.O. 3/4 O.

Z.O. 1/2 O.

Z.O. 1/4 O.

Z.O.

Z.O. 1/4 Z.

Z.O. 1/2 Z.

Z.O. 3/4 Z.

Z.O.t.Z.

Z.Z.O. 3/4 O.

Z.Z.O. 1/2 O.

Z.Z.O. 1/4 O.

Z.Z.O.

Z.t.O. 3/4 O.

Z.t.O. 1/2 O.

Z.t.O. 1/4 O.

Timur laut dikiri djárum pèndèk

Timur timur laut dikánan tigá prapat

Timur timur laut dikánan setèngá surat

Timur timur laut dikánan seprapat

Timur timur laut

Timur timur laut dikiri seprapat

Timur timur laut dikiri setèngá surat

Timur timur laut dikiri tigá prapat

Timur dikánan djárum pèndèk

Timur dikánan tigá prapat

Timur dikánan setèngá surat

Timur dikánan seprapat

Timur

Timur dikiri seprapat

Timur dikiri setèngá surat

Timur dikiri tigá prapat

Timur dikiri djárum pèndèk

Timur menenggárá dikánan tigá prapat

Timur menenggárá dikánan setèngá surat

Timur menenggárá dikánan seprapat

Timur menenggárá

Timur menenggárá dikiri seprapat

Timur menenggárá dikiri setèngá surat

Timur menenggárá dikiri tigá prapat

Tenggárá dikánan djárum pèndèk

Tenggárá dikánan tigá prapat

Tenggárá dikánan setèngá surat

Tenggárá dikánan seprapat

Tenggárá

Tenggárá dikiri seprapat

Tenggárá dikiri setèngá surat

Tenggárá dikiri tigá prapat

Tenggárá dikiri djárum pèndèk

Selátan menenggárá dikánan tigá prapat

Selátan menenggárá dikánan setèngá surat

Selátan menenggárá, dikánan seprapat

Selátan menenggárá

Selátan menenggárá dikiri seprapat

Selátan menenggárá dikiri setèngá surat

Selátan menenggárá dikiri tigá prapat

<u>Z. t. O.</u>	Selátan dikiri djárum pèndèk
Z. 3/4 O.	Selátan dikánan tigá prapat
Z. 1/2 O.	Selátan dikánan setèngá surat
Z. 1/4 O.	Selátan dikánan seprapat
<u>Zuid</u>	Selátan
Z. 1/4 W.	Selátan dikiri seprapat
Z. 1/2 W.	Selátan dikiri setèngá surat
Z. 3/4 W.	Selátan dikiri tigá prapat
<u>Z. t. W.</u>	Selátan dikiri djárum pèndèk
Z. t. W. 1/4 W.	Selátan dájá dikánan tigá prapat
Z. t. W. 1/2 W.	Selátan dájá dikánan setèngá surat
Z. t. W. 3/4 W.	Selátan dájá dikánan seprapat
<u>Z. Z. W.</u>	Selátan dájá
Z. Z. W. 1/4 W.	Selátan dájá dikiri seprapat
Z. Z. W. 1/2 W.	Selátan dájá dikiri setèngá surat
Z. Z. W. 3/4 W.	Selátan dájá dikiri tigá prapat
<u>Z. W. t. Z.</u>	Bárat dájá dikánan djárum pèndèk
Z. W. 3/4 Z.	Bárat dájá dikánan tigá prapat
Z. W. 1/2 Z.	Bárat dájá dikánan setèngá surat
Z. W. 1/4 Z.	Bárat dájá dikánan seprapat
<u>Z. W.</u>	Bárat dájá
Z. W. 1/4 W.	Bárat dájá dikiri seprapat
Z. W. 1/2 W.	Bárat dájá dikiri setèngá surat
Z. W. 3/4 W.	Bárat dájá dikiri tigá prapat
<u>Z. W. t. W.</u>	Bárat dájá dikiri djárum pèndèk
Z. W. t. W. 1/4 W.	Bárat bárat dájá dikánan tigá prapat
Z. W. t. W. 1/2 W.	Bárat bárat dájá dikánan setèngá surat
<u>W. Z. W.</u>	Bárat bárat dájá
W. Z. W. 1/4 W.	Bárat bárat dájá dikiri seprapat
W. Z. W. 1/2 W.	Bárat bárat dájá dikiri setèngá surat
W. Z. W. 3/4 W.	Bárat bárat dájá dikiri tigá prapat
<u>W. t. Z.</u>	Bárat dikánan djárum pèndèk
W. 3/4 Z.	Bárat dikánan tigá prapat
W. 1/2 Z.	Bárat dikánan setèngá surat
W. 1/4 Z.	Bárat dikánan seprapat
<u>West</u>	Bárat
W. 1/4 N.	Bárat dikiri seprapat
W. 1/2 N.	Bárat dikiri setèngá surat
W. 3/4 N.	Bárat dikiri tigá prapat

<u>W. t. N.</u>	Bárat dikiri djárum pèndèk
W. N. W. 3/4 W.	Bárat bárat laut dikánan tigá prapat
W. N. W. 1/2 W.	Bárat bárat laut dikánan setèngá surat
W. N. W. 1/4 W.	Bárat bárat laut dikánan seprapat
<u>W. N. W.</u>	Bárat bárat laut
N. W. t. W. 3/4 W.	Bárat bárat laut dikiri seprapat
N. W. t. W. 1/2 W.	Bárat bárat laut dikiri setèngá surat
N. W. t. W. 1/4 W.	Bárat bárat laut dikiri tigá prapat
<u>N. W. t. W.</u>	Bárat laut dikánan djárum pèndèk
N. W. 3/4 W.	Bárat laut dikánan tigá prapat
N. W. 1/2 W.	Bárat laut dikánan setèngá surat
N. W. 1/4 W.	Bárat laut dikánan seprapat
<u>N. W.</u>	Bárat laut
N. W. 1/4 N.	Bárat laut dikiri seprapat
N. W. 1/2 N.	Bárat laut dikiri setèngá surat
N. W. 3/4 N.	Bárat laut dikiri tigá prapat
<u>N. W. t. N.</u>	Bárat laut dikiri djárum pèndèk
N. N. W. 3/4 W.	Utára bárat laut dikánan tigá prapat
N. N. W. 1/2 W.	Utára bárat laut dikánan setèngá surat
N. N. W. 1/4 W.	Utára bárat laut dikánan seprapat
<u>N. N. W.</u>	Utára bárat laut
N. t. W. 3/4 W.	Utára bárat laut dikiri seprapat
N. t. W. 1/2 W.	Utára bárat laut dikiri setèngá surat
N. t. W. 1/4 W.	Utára bárat laut dikiri tigá prapat
<u>N. t. W.</u>	Utára dikánan djárum pèndèk
N. 3/4 W.	Utára dikánan tigá prapat
N. 1/2 W.	Utára dikánan setèngá surat
N. 1/4 W.	Utára dikánan seprapat
<u>Noord</u>	Utára

=====

Resteert het benoemen van "achtste streken":

1/8	tèngá tèngá seprapat
3/8	seprapat tèngá tèngá setèngá surat
5/8	setèngá surat tènga tènga tigá prapat
7/8	tigá prapat tèngá tèngá djárum pèndèk
Zo is:	Utára dikiri tèngá tèngá seprapat
N. 1/8 O.	Utára dikiri tigá prapat tèngá tèngá
N. 7/8 O.	djárum pèndèk

Let op: N.t.O. 1/8 O.	Utára timur laut dikánan tigá prapat
W. 5/8 Z.	tèngá tèngá djárum pèndèk
	Bárat dikánan setèngá surat tèngá
	tèngá tigá prapat

(tèngá tèngá betekent "midden" (tussen)).

=====

<u>Log.</u>	Topdal
<u>Lood</u>	Lod
Loglijn	tali topdal
Pandjerwalla, vier de log uit	Pandjerwalla, ariá topdal
Haal de log in	masuk topdal
Ga de log aflezen	lihat topdal
Hoeveel wijst de log aan?	tundjukan topdal berapá?
Lood	lod
Werp het lood	buang lod
<u>Vlag</u>	banderá
Vlaggelijn	táli banderá
Vlaggekast	lemári banderá
Zet de Nederlandse vlag op	pasang banderá belandá
Zet de vertrekvlag op	kasi naik banderá belájar
Haal de vertrekvlag neer	kasi turun banderá belájar

=====

Vuren, lampen

Kustvuur	lampu dárat
Vuur v/e boei	lampu bui
v/e schip	lampu kapal
Schitterlicht	lampu main(an)
Boordlicht S.B.	lampu hidjau (=groen)
Boordlicht B.B.	lampu mérah (=rood)
Voortoplicht	lampu dul muká
Achteroplicht	lampu dul belakang
Heklicht	lampu belakang (Hèk)
Olielamp	lampu minjak
Electrische lamp	lampu lèstrik
Het licht (de lamp) brandt (al)	lampu (sudá) bernjala
Het licht (de lamp) brandt niet	lampu tidá bernjala
Het licht, (de lamp) is uit	lampu mati

Misschien is de peer stuk	barangkáli telor (ádá) pètjah
Maak (draai) de lampen op het	bikín mati lampu-lampu di dèk klas sátu
le Klasse-dek uit	
Mijnheer, er is een vuur (licht)	Tuan, ádá lampu di sebelah kánan
aan S. B.	
Ik zie een vuur (recht) vooruit	sájá lihat lampu dimuká
Zie je het vuur al?	sudá lihat lampu?
Nog niet, mijnheer	belum tuan

=====

<u>Regen</u>	hudjan
Het zal misschien gaan regenen	barangkáli mau hudjan
Het gaat regenen	hudjan dátang
Als het begint te regenen	kálau mulai hudjan
De regen is afgelopen	hudjan hábis
Zware regen	hudjan keras
Zijkleed	bardá lambung
Pandjerwalla, het begint te regenen	Pandjerwalla, mulai hudjan
Maak de zijkleed op het	tutup bardá-bardá di dèk klas sátu
le Klasse-dek dicht	
Sluit de patrijspoort van (in) mijn hut	tutup tingkápán di kàmàr sájá
	(of: di sájá punjá kàmàr)
Haal (alsjeblieft) mijn regenjas	(tjobá) ambíl sájá punjá djas hudjan
Die hangt in mijn hut, in de kast	ádá di kàmàr sájá, didálem lemári
De kast is open, is niet op slot	lemári ádá buká, tidá dikuntji
Neem mijn pet ook mee	báwá sájá punjá topi djugá
Sluit de ramen aan de voorkant van	tutup djendèlá dèk klas sátu dimuká
het le Klasse-dek	
De regen is afgelopen, maak de	hudjan hábis, buka lagi djendèlá di
ramen op het le Klasse-dek maar	klas sátu
weer open	
De barda's eerst nog niet oprollen	bardá-bardá djangan gulung dulu
(Die) moeten eerst drogen	mèsti djemur dulu
Draai de luchtkokers van de wind,	putar korsèl-korsèl kebáwá angìn,
opdat de regen niet in de ruimen	biar hudjan tidá masuk pètak
doordringt.	

=====

Roep de 2e stuurman, zeg hem, dat	panggíl striman duá, bilang, mau
wij de zon gaan schieten	timbang maté-hári

=====

<u>Aflossing van de wacht</u> (verwisselen	ganti djaga
van-)	
Pandjerwalla, het is kwart voor twaalf.	Pandjerwalla, pukul duá belas kurang
Ga de 2e stuurman wekken. Zeg tegen	seprapat. (Kasi) bangun striman duá.
de bediende van de wacht, koffie hier	bilang pada djongos njang djaga, báwá
te brengen. Twee kopjes.	kopi disini. Duá mangkok.

=====

Bij de ruimen

Ruim	pètak
Luik	pèleká (polká)
(In de praktijk wordt voor "ruim" zeer dikwijls het woord "polka" gebruikt)	
Merkel	mèrkèl
Vulling	gôt
Pompfles	sáringan
Dekbalk	balok dèk
Tunnel	terôwong (tonol)
Presenning	trápal
Regentent	tèndá hudjan
Ruimladder	tanggá pètak
Postkamer	kamar pos
Kruitkamer	kamar óbat
Laadboom	bum muat
Laadpoort	pintu muat
Laadreep	reep káwat
Dubbele reep	reep dobbel
"Overstomer"	reep káwin
("Káwin" betekent letterlijk: gehuwd)	
Gei	gei (táli gei)
Sleng	seling (táli-kolongan)
Stalen sleng	seling káwat
Kettingsleng	seling rantai
Laadnet	djalá-djalá
Koevoet	linggis
Bootwerkerspaak	gantju
Winch	dèrek
Winchdrijver	tukang dèrek
Reepgast	djaga hiwop
Kist	peti
Zak	kárung
Mand	Kerandjang
Blik	Kálèng
Grote kist	peti besár
Kleine kist	peti ketjil
Zware kist	peti berat
Zeer zware kist	peti berat sekáli
Lichte kist	peti èntèng

Merk	tjap
Plaats van bestemming	tèmpat njang ditudju
Gebroken, kapot	pètja (putus, patá)
Loszittende plank	papan (njang) longgar
Gescheurd	robèk
Vol	penu
Gevuld	berisi
Leeg	kosong
Lek	bodjor
Nat	basá
Geheel nat	basá sekáli
Tekort	kurang
Teveel	lebi

=====

Mandoer, alle luiken moeten worden opengelegd	Mandor, polká-polká semua mèsti di buká
Leg luik I helemaal open, luik II alleen aan de voorkant	polká satu buká sámá sekáli, polká duá dimuká sadjá
De luikplanken moeten netjes langs het luikhoofd opgestapeld worden	polká-polká (papan-polká) mèsti disusun (njang) baik sepanjang kepala pètakan
Mandoer, begin kisten te laden in het onderuim geheel aan de voorkant	Mandor, mulai trimá (ook: muat) peti dibáwá, dimuká sekáli
Hoeveel kisten zijn er, Mijnheer?	ádá brapa peti, tuan?
Er zijn er 300, maar die kisten zijn niet sterk, dus: voorzichtig werken	ádá tigá ratus, tápi peti itu tidá kuat, djadi: kèrdjá ati-ati
Niet (er mee) smijten	djangang (di) buang (ook: (di)banting)
Zet deze 10 manden in het tussendeck, in de zijkant aan S. B.	ini sepulu krاندjang taru di tênga-dèk, di lambung kánan
Denk er om, de bootwerkers mogen in het ruim niet roken	inggat, orang-orang (kuli) tidá boléh minum rokok di dâlam pètak
Dat is streng verboden	itu dilárang keras
Pas op, deze sleng langzaam op-hieuwen	áwas, seling ini (di) hiwop pláhan-pláhan
Vlug vieren	ariá lekas
Mandoer, zeg de mensen niet zo veel zakken in één sleng te doen	Mandor, bilang pádá orang-orang, djangan taru begitu banyak kárung didâlam satu seling
Pas op, deze sleng nog niet ophieuwen	awas, seling ini djangan hiwop dulu
Die zit scheef	ádá miring
Maak hem eerst in orde, anders valt hij aanstond (uit elkaar)	bikín betul dulu, lain nanti djátu
Dat is gevaarlijk	tjeláká itu
Nu beginnen met lossen	sekárang mulai bongkar
Voor het lossen van die kleine zakjes, moet een laadnet gebruikt worden	buat bongkar kárung ketjil itu pakai djalá-djalá

=====

Mandoer, het begint te regenen (er komt regen). Alle mensen naar boven. Breng vlug de regentent aan.	Mandor, hudjan dátang, orang-orang naik semua. <u>Lekas</u> pasang tëndá hudjan
Laat deze sling maar voor de hand staan.	<u>seling</u> ini tìnggal dimuká tanggan sadjá
Alle mensen naar boven. Eerst eten	orang-orang naik semua. Makan dulu
Waar ga jij naar toe?	kemáná kowé? (of: kemáná sóbat?)
Ik wil gaan drinken, mijnheer	sájá mau minum (ájér) tuan
Ik wil naar de W.C. gaan	sájá mau buang ájer, tuan
Straks moet je weer (naar beneden) het ruim ingaan, hoor. Niet vergeten.	nanti turun lagi di polká, ja. Djangan lupa

=====

Leg de (ruimen) luiken dicht	tutup polká
Leg er 2 presennings op	táru duá trápá diátas
Die nieuwe presenning onder, die oude boven	njang báru itu dibáwá, njang tuá diátas
Wordt er niet "nacht" gewerkt?	tidá kèrdjá málam?
Neen, om 5u. stoppen wij	tidá, pukul limá berhènti.

=====

HOOFDSTUK VII.

Aan dek.

Kabelgast	kassap
Kabelgat	tempat táli sau
Bergplaats (van de kabelgast)	kammar kassap
Schilderen	mengetjat
Verf	tjat
Verfkwast	sikat tjat (kwas tjat) (bros tjat)
Verfspot	tempat tjat
Grondverf	tjat dasar
Loodverf	tjat puti timá
Menie	meni
Zwart	hitam
Wit	puti
Geel	kuning
Bruin	(mérá) sawo mátang
Rood	mérá
Groen	hidjau
Blauw	biru
Grijs	warná kelábu
Gekookte lijnolie	minjak tjat masak
Ongekookte lijnolie	minjak tjat mèná
Teer	tìr
soda	sodá
Spiritus	spirtus
Terpentijn	tèrpintìn
Petroleum	minjak táná
Zeep	sábun
Afsoppen	(di) sábun
Wassen	tjutji
Schoonmaken	bikìn bersi (of: bersikan)
Bezem	sápu
Bootsman, morgenvroeg beginnen met dekwassen	Serang, bèsok pagi mulai tjutji dèk
Ook het sloependek	dèk sekotji djugá
Daarna moeten de schotten van de eetsalon gesopt worden	lantas skot-skot (dìndìng-dìndìng) salon-makan mèsti di sábun
Maar, Mijnheer, die zijn pas gesopt. Vorige week.	tapi Tuan, itu báru di sábun. Minggu dulu.
Dat weet ik, maar ze zijn weer erg vuil.	sájá táhu, tapi dìndìng-dìndìng itu sudah ádá terlálu kotor lagi
Dat werk moet vlug af, want om 12 u. komen de passagiers aan boord.	itu kerdja-an mèsti lekas hábis, sebab pukul duá belas passisir-passisir dátang
Goed, Mijnheer.	baik, Tuan

O ja, niet vergeten. De merkels van luik 4 moeten opnieuw gemenied worden.	O ja, djangan lupa. Mèrkèl-mèrkèl pètak ampat mèsti kasi méni lagi
Laat één man de postkamer schoonmaken.	suru (=draag op) sátu orang bersikan kammar pos
De railing op de tweede klas moet gebikt worden.	ríl-ríl di klas duá mèsti di <u>getok</u>
Er zit veel roest op.	ádá táí besi banjak
Zand	pasir
Schuren	gosok
Schuursteen	bátu gosok
Schuurpapier	kertas gosok
Grof	kasar
Fijn	hális
Zeilgaren	benang lájar
Schiemansgaren	táli marling
Takelgaren	táli takal-takal
Bindtouw	táli pengikat
Poetskatoen	madjun

=====

Hé, (matroos), roep de kabelgast Vraag hem, hier te komen.	Hé, man, panggil kasap mĩntá dátang disini
Kassap, straks willen we het dek schuren. Is er zand?	Kasap, nanti dèk mau di gosok. Ádá pasir?
Ja, Mijnheer.	ádá, Tuan.
Heb je schuurstenen?	bátu gosok ádá?
Die zijn er, Mijnheer, genoeg.	ádá, Tuan; tjukup

=====

Timmerman	Mĩstri
Hout	káju
Plank	papan
Zaag	gergadji
Schroevendraaier	óbèng
Hamer	pálu (martil)
Spijker	páku
Peilen (van vullings en tanks)	ukur
Peilstok	tongat pengukur
Engelse sleutel	kuntji Inggris
Waterladen	trimá ájer
Dubbele bodem	dasar berganda
Tank I, II, III	tèngki sátu, duá, tigá
Voorpiek	pik muká
Achterpiek	pik belakang

Bunker	bunker
Vullings	got-got
Drinkwatertank	tèngki ájer minum
Zoutwatertank (ballast)	tèngki ájer asin
=====	
Timmerman, we kunnen nu beginnen met waterladen. Maak tank II geheel vol.	Mĩstri, sekárang bisá mulai trimá ájer isi tèngki duá sampai <u>penu</u>
Die is toch helemaal leeg, is het niet?	itu djugá kosong sekáli, bukan?
Ja, Mijnheer, slechts tank III heeft een restant. Daarin staat één voet.	sájá Tuan, tjumlah di tèngki III ádá <u>rèstan</u> (peninggálan). Ádá sátu kakki
Timmerman, de trap op het 2e klasse-dek aan S.B. is een beetje stuk.	Mĩstri, <u>tanggá</u> sebela kánan di dèk klas duá ádá rusak sedikit.
Ga eerst eens kijken (onderzoeken) en maak het daarna in orde.	tjóbá, periksá dulu, lantas bikĩn <u>betul</u>
Je mag de bootsman een matroos vragen om je te helpen.	bólé mĩntá <u>serang</u> sátu orang matros buat tólong
Mijnheer, ik heb zoeven de vulling van ruim IV aan S.B. gepeild. Er staat 20 centimeter (water) in.	Tuan, sájá báru ukur got pètak ampat sebela kánan. Ádá duá-pulu sentimeter ájer.
Gisteravond was hij droog.	Kemárin málam ádá <u>kerĩng</u> .
Misschien wilt U de machinekamer vragen, op die vulling te pompen.	barangkáli Tuan mau mĩntá kamar mesin pompá kosong got itu
Waar vermoed je, dat het water vandaan komt, timmerman?	Mĩstri kirá dári maná ájer itu?
Ik heb het nog niet onderzocht Mijnheer, maar ik denk dat er een pijp-leiding lek is.	sájá belum periksá Tuan, tápi sájá pikĩr ádá pipá njang bodjor

=====

Hut, kleding, verzorging.

Hut	kamar
Tafel	mèdjá
Tafellade	latji mèdjá
Tafelkleed	kain mèdjá
Kast	lemári
Boekenkast	lemári buku
Klerenkast	lemári <u>pakéan</u>
Kleerhanger	<u>gantungan</u> <u>pakéan</u>
Ophangen	gantung
Bank (sofa)	bangku
Kussen	bantal
Stoel	kursi (krosi)
Ligstoel	kursi máles
Lui	máles
Raam	djendélá
Patrijspoort	<u>tíngkápan</u>
Deur	pintu
Bed (kooi)	tèmpat tidur
Bultzak	bèlsak
Deken	slimut
Rolkussen	guling
Laken	seprai <u>puti</u>
Sprei	seprai <u>kembang</u>
Muskietennet	klambu
Vloer	lantai
Vloermat	tikar lantai
Wasbak	tèmpat tjutji muká
Gezicht wassen	tjutji muká
Handen wassen	tjutji tanggan
Baden	mandi
Koud water	ájér dīngīn
Warm water	ájér panas
Scheren	tjukur
Scheerwater	ájér tjukur
Scheermes (-apparaat)	piso tjukur
Scheergerei	perkakas tjukur

Handdoek	handuk
Kam	sisir rambut
Borstel	sikat rambut
Haar	rambut
Spiegel	katjá
Wasgoed	bárang menátu
Wasbaas	(tukang) menátu
Vuil goed	b árang kotor
Schoon goed	b árang <u>bersih</u>
Lamp	lampu
Leeslamp	lampu <u>batjá</u>
Thermosfles	botol tirmus
Karaf	kárap
Asbak	tèmpat ábu
Lucifers	korèk ápi
(Letterlijk: vuurhoutjes; zo is tandenstoker: korek gigi; gigi is "tand").	
Sigaar	s erutu
Sigaret	rokok sigaret
Pen	pèn
Potlood	potlot
Inkt	tíntá
Bediende	djongos
Ben jij mijn bediende?	apá kámu sájá punjá djongos?
Hoe heet je?	kámu punjá námá apá?
Maak de hut goed schoon.	bersikan kamar betul
Breng het beddegoed naar buiten en sop daarna de kooi aan de binnenkant.	báwá bárang tidur diluwar, lantas sábu n tèmpat tidur didálam nja.
Neem het stof van de tafel af.	sápu debu <u>dá</u> ri mèdjá
Verschoon (verwissel) het beddegoed.	ganti bárang tèmpat tidur
Zet deze boeken in de boekenkast.	táro ini buku-buku didálam lemári buku
Leg deze kleren in de lade.	táro ini <u>pakéan</u> - <u>pakéan</u> didálam latji
Maak straks mijn scheermes schoon.	nanti bikin <u>bersi</u> sájá punjá piso tjukur
Haal voor mij een schone handdoek.	ambíl handuk <u>bersi</u> buat sájá

Uniform	<u>pakéan</u> kapal
Burgerkleding	<u>pakéan</u> dárat
Jas	djas
Regenjas	djas udjan
Badjas	djas mandi
Broek	tjeláná
Broekriem	ikátan tjeláná
Korte onderbroek	tjelána pèndèk
Nethemd (singlet)	singlèt (kemédja kaus)
Overhemd	kemédja
Boord	<u>kerag</u>
Das	dasi
Pyama	<u>pakéan</u> tidur
Kousen (sokken)	kaus kaki
Zakdoek	sápu tangan
Schoenen	sepátu
Sandalen	selíper
Houten badklompen	<u>bakiá</u>
Veters	táli sepátu
Schoensmeer	<u>semèr</u> sepátu
Hoed (pet)	topi
Helmhoed	topi mátá hári
Epauletten	kilat báhu
Knopen	kantjing
Bril	katjá mátá
Zonnebril	katjá mátá hári
Djongos, straks om 6 uur, wil ik de wal op. Poets mijn bruine schoenen. Borstel en smeer liggen in de kast.	Djongos, nanti pukul ánam, sájá mau pergi dárat. Sikat sájá punjá sepátu kuning. Sikat dan <u>semír</u> ádá di lemári
Hoe laat komt U terug?	pukul berapa tuan kembáli?
Dat weet ik nog niet, maar ik eet niet aan boord.	itu sájá belum tau, tápi sájá tidá makan di kapal
Leg voor morgenochtend een schoon uniform klaar. Doe de epauletten en knopen er in. Niet vergeten.	táru klaar <u>pakéan</u> kapal <u>bersih</u> buat bèsok pagi. Pasang kilat báhu dan kantjing. Djangán lupa.
Wanneer komt hier de wasbaas aan boord?	kapan menátu disini dátang di kapal?
Gewoonlijk direct nadat het schip gesmeerd is.	biasá kalau kapal báru rapat
Maar deze keer heb ik hem nog niet gezien.	tápi ini káli sájá belum lihat diá.

Eten	makan
Voedsel	makanan
Eettafel	mèdjá makan
Tafeldekken	tutup mèdjá
Tafel afruimen	angkat mèdjá
Tafellaken	kain mèdjá
Servet	sèrbèt
Menu	surat makan
Ontbijt	makan pagi
Lunch	makan stèngá hári
Diner	makan málam
Indon. tafel (rijst etc.)	<u>makanan</u> nasi
Europ. tafel (aard. etc.)	<u>makanan</u> belandá
Bord	piring
Diepbord	piring dálam
Plat bord	piring tjèpèr
Soepbord	piring sop
Kopje	mangkok
Schotelkje	piring ketjil (mangkok)
Lepel	sèndok
Vork	karpu
Mes	piso(pisau)
Dekschaal	pínggan
Broodschaal	pínggan roti
Sauskom	tèmpat saus
Botervloot	tèmpat mentégá
Servetring	tjintjin sèrbèt
Vingerkom	basi tjutji tangan
Tandenstoker	korèk gigi
Brood	roti
Wit brood	roti puti
Bruinbrood	roti tènggáli
Roggebrood	roti hitam
Krentebrood	roti kismis
Geroosterd brood	roti panggang
Opsnit	<u>potongan</u>
Gebak, taart	kówé-kówé
Boter	mantégá
Suiker	gulá

Zout	gáram
Azijn	tjuká
Mosterd	mòster
Peper	meritjá
Nootmuscaat	palah
Zuur (ingemaakt)	atjar
Kaas	kèdju
Jam	selei
Worst	sosis
Aardappelen	kentang
Gekookte aardappelen	kentang rebus
Gebakken aardappelen	kentang gorèng
Gestampde aardappelen	kentang tumbuk
Soep	sop
Bouillon	kaldu
Pap	bubur
Croquetten	krokèt
Pudding	poding
Roomijs	èskrim
Salade	saládá
Worcestershire saus	saus inggris
Maggi	saus maggi
Soja	kètjap
Kip	ájam
Eend	bèbèk
Ei	telor
Kippenei	telor ájam
Hardgekookt ei	telor rebus keras
Zachtgekookt ei	telor rebus stèngá mátang
Spiegelei	telor mátá sapi (letterlijk:koeienoog)
Spiegelei (aan beide kanten gebakken)	telor mátá sapi bálík
Ommelet	telor omelèt
Vlees	dáging
Rundvlees	dáging sapi
Varkensvlees	dáging bábi
Geitenvlees	dáging kambìng
Biefstuk	dáging bistik
Carbonade	dáging karbonadji
Gehakt	prikadèl

Lever (hart)	hati
Ham	páhá bábi (ook: ham)
Spek	lemak bábi (ook: sepèk)
Aan stokjes geregen, gebraden stukjes vlees	sáté
Groenten	sájuran
Verse groenten	sájuran báru
Blikgroenten	sájuran kálèng
Komkommer	ketimun
Zure augurken	ketimun atjar
Kool	kubis
Bloemkool	kubis kembang
Rode kool	kubis mérah
Zuurkool	kubis asam
Prei	prai
Uien	báwang
Bonen	katjang
Witte bonen	katjang putih
Bruine bonen	katjang mérah
Sperciebonen	sájur buntjis
Snijbonen	sájur gepèng
Andijvie	sájur sáwi
Worteltjes	sájur bortè
Rauwe rijst	beras
Gekookte rijst	nasi putih
Gebakken rijst	nasi goreng
Vruchten	buah
Vruchten op water	buah ájer
Cocosnoot	klapa
Banaan	pisang
Sinaasappel	djeruk
Citroen	djeruk nipis
Drinken	minum
Dranken	minuman
Drinkwater	ájer minum
IJswater	ájer ès

Sodawater (spuitwater)	ájér belandá
Koffie	kopi
Thee	teh
Melk	susu
Chocolademelk	susu tjoklat
Limonade	limon
Kwast	ájér djeruk
Bier	bir
Stout (zwart bier)	bir hitam
Jenever	putih
Jenever met bitter	pait
Likeur	sopi mánis
Wijn	anggur
Champagne	anggur puf
Cognac	berèndi
Whisky	wiski
Pure whisky	wiski <u>kering</u>
Whisky met water	wiski ájer
Whisky met sodawater	sepelit
Bediende, haal mij een glas water.	Djongos, ambíl sátu glas ájer minum buat sájá
Geef mij maar water.	kasi sájá ájer minum sadjá
Breng mij hier een glas water.	báwah sátu glas ájer minum disini buat sájá
Dit water is al lauww.	ájér ini sudá panas
Ik vroeg je zoeven om koud water, ijswater.	sájá tádi mintá ájer dîngîn, ájer ès
Waarom breng je het dan niet?	kenapá djongos tidá báwah itu?
Hier is de koffie voor U.	disini kopi buat Tuan
Mooi, dank je wel.	bágus, trimá kasi
Doe er nog wat suiker in.	tambá gulá sedikîl
Hoe laat wilt U eten?	pukul berapa Tuan mau makan?
Misschien eet ik aan de wal. Als ik om 7 u. niet terug ben, kun je de tafel afruimen.	barangkáli sájá makan didárat; Kálau sájá pukul tudju belum kembáli djongos boleh angkat mèdjá
Geef mij een andere lepel. Deze is niet schoon.	Kasi sájá sèndok lain. Njang ini tidá <u>bersih</u>
Over een ogenblik wil ik eten.	sebèntar lagi sájá mau makan
Over een half uur wil ik eten.	lagi setèngá djam sájá mau makan
Geef mij nog wat kaas.	kasi sájá kèdju lagi
De kaas is op, Mijnheer.	kèdju hábis, Tuan

Wat is dat nu?	pigi máná itu?
Ik heb nog niets gehad.	sájá belum dapat apa-apa.
Vraag nog wat aan de bottelier.	mîntá lagi sáma bottelier.
Zet één fles bier in mijn hut met een glas.	táru botol bir sátu di kammar sájá, sáma glas
Bediende, vergeet niet straks mijn thermosfles te vullen met ijswater.	Djongos, djangan lupa nanti isi sájá punjá botol tèrmus sáma ájer ès
Ik heb hem zoeven al gevuld, Mijnheer.	sájá tádi sudá isi, Tuan.

HOOFDSTUK IX.

Geld c. a.

Geld	uang
Papiergeld	uang kertas
Groot geld	uang besar
Klein geld	uang ketjil
Geld wisselen	tukar uang
Gage (loon)	gadji
Gulden	rupiah
Halve gulden	setengah rupiah
Kwartje	tali
Dubbeltje	ketip (pitjis)
Cent	sen
Rijksdaalder (2½ gulden)	ringgit
Eén dubbeltje	seketip, sepitjis (satu wordt "se")
Eén kwartje	setali
Eén gulden	serupiah
Eén rijksdaalder	seringit
Ik wil schoenen kopen.	saja mau beli sepatu
Wat kosten (wat is de prijs van) die bruine?	harga berapa njang kuning itu?
Zestig rupiah, Mijnheer.	enam pulu rupiah, Tuan.
Dat is erg duur.	terlalu mahal itu.
Neen Mijnheer, het kan niet minder.	tidak, tuan, tidak bisa kurang
Dat is de uiterste prijs.	harga mati itu.
Ik wil er vijftig rupiah voor betalen.	saja mau bayar lima pulu rupiah
Dat kan niet, Mijnheer.	tidak bisa, Tuan.
Dan heb ik verlies.	Saja rugi.
Dat is jammer, maar ik heb slechts vijftig rupiah bij mij.	sajang itu, tapi saja bawa tjumá lima pulu rupiah
Als het zo zit, vooruit dan maar, Mijnheer. Neem ze dan maar mee.	kalaupun begitu, sudah tuan. Boleh ambil.
Hé vriend, kan ik hier lucifers kopen?	he sobat, apa saja bisa beli korék api disini?
Neen Mijnheer, ik verkoop alleen sigaretten.	tidak Tuan, saja tjumá djual rokok sigarèt

In het winkeltje aan de overkant kunt U lucifers krijgen	di warung ketjil, di seberang, Tuan bisa dapat korék api
Ik wil eerst geld wisselen.	saja mau tukar uang dulu
Kun je honderd rupiah wisselen?	bisa tukar seratus rupiah?
Ik heb ook geen klein geld.	saja djuga tidak ada uang ketjil
Mijnheer, ik wil tien rupiah van U lenen.	saja mau pndjam sepuluh rupiah dari Tuan.
Aan het einde van de maand krijgt U het terug.	habis bulan Tuan dapat kembali
Ik leen geen geld uit, maar ik wil (je) wel helpen.	saja tidak pndjamkan uang, tapi saja mau tolong
Ik geef je vijf gulden cadeau.	saja kasi presen lima rupiah sama djongos

Mensen.

Mens	orang
Man	orang laki
Vrouw	orang <u>perempuan</u>
Echtgenote	bini (ook: <u>isteri</u>)
Kind	anak
Mevrouw	njonjá
Juffrouw	non
Lichaam	bádan
Hoofd	kepalá
Haar	rambut
Oog	mátá
Oor	kuping
Neus	hidung
Mond	mulut
Tand	gigi
Tong	lidah
Wang	pipi
Kin	dágu
Borst	dáda
Bovenarm	lèngan
Onderarm en hand	tangan
Vinger	djári
Been en voet	kaki
Ziek	sákít
Gezond	sèhat
Dat zijn mijn vrouw en kinderen. Ik verkeer in goede gezondheid	itu sájá punjá bini dan anak-anak sájá punjá bádan baik dan séhat
Hoofdpijn	sákít kepalá
Maagpijn, buikpijn	sákít <u>perut</u>
Kiespijn	sákít gigi

Praten; spreken	ómong; bitjárá
Geklets	ómong kosong
Spreken	bitjárá
Spreek harder	buká suará (suará = stem)
Ik kan het niet horen	sájá tídá bisá dingar
Er is zoveel lawaai	ádá ribut begitu banjak
Ik wil spreken met Gambir 4207. Waarschijnlijk ben ik zoeven verkeerd verbonden, juffrouw. Ik vroeg 4207. Nog in gesprek, Mijnheer.	sájá mintá bitjárá sámá Gambir ampat duá nol tudju bárangkáli, tádi, sálá di sambung, non. sájá mintá 4207. lagi bitjárá, Tuan.
Ruiken	tjium
Stank	bau busuk
Wat voor luchtje hangt hier?	bau apá disini?
Waar ruikt die kapotte kist naar?	bau apá itu <u>peti</u> pètjah?
Naar medicijnen, Mijnheer.	bau obat, Tuan
Leeftijd	umur
Jong	muda
Oud	tua
Dit zijn mijn ouders	ini sájá punjá orang tuá
Hoe oud zijn Uw kinderen?	anak-anak Tuan berumur berapá?

Alphabetische lijst van woorden en uitdrukkingen.

Aangaan (ergens)	mampir	Ambacht, beroep	pekèrdjaän
Aangelegenheid (kwestie)	perkára	Ambachtsman, werkman	tukang
Afgelopen, uit!	hábis perkára	Bakker	tukang roti
Kleinigheid	perkára ketjil	Breeuwer	tukang pakal
Aangenaam (prettig)	senang	Kapper	tukang rambut
Aankomen	dátang; sampai	Ander	lain
Komt er niet op aan, hindert niet.	tidá apá	Angst	tákut
Aanpakken	pègang	Ik ben bang (ik vrees)	sájá tákut
Aanraken	kena	Anker	djangkar
Raak de natte verf niet aan.	djangan kena tjèt basá	Het anker is voor de kluis.	djangkar ádá dimuká lubang
Aanstands	sebèntar (djugá)	Werpanker	djangkar terbang
Aanvaren	langgar	Ankerplaats	pelábuhan
Aanvaring	langgáran	Arm (onvermogend)	miskin
Aap	monjèt	Ik ben maar een arm mens.	sájá orang miskin sadjá
Aardbeving	lindu	As	ábu
Aarde (grond)	tánah	Baai, inham	teluk, (telok)
Aardbol	bumi	Baal, zak	kárung
Aardig, lief, zoet	mánis	Baden	mandi
Achterblijven, overblijven	tinggal	Badkamer	kamar mandi
Achtersteven	buritan	Bak (van een schip)	ágil
Achterruit (gaan)	mundur	Baken	pandu
Adres	alamat	Bal	bolá
Afbranden	bakar	Balk	balok, pálang
Afdeling	bahágian	Sluitbalk (b.v. van een laadpoort)	pálang pintu
Dat is mijn baantje (werk) niet.	itu bukan sájá punjá bahágian	Bedekking	tutupan
Afdingen	táwar	Bedwelmd, dronken	mábok
Afhouden (inhouden), ook: snijden	potong	Been, bot	tulang
Afkomstig van, uit	barasal dári	Beest	binátang
Afschrift	sálinan	Begrijpelijk, duidelijk, helder	terang
Afslechten, gelijk leggen	bikìn rátá	Onderzoeken, uitzoeken	tjári ketrangan
Afzonderlijk, apart	sendiri-sendiri	Begrijpen	mengèrti
Al, reeds	sudá, telah	Dat snap ik, begrijp ik.	itu sájá mengèrti
Aldoor	selálu	Belang, nut	guná
Allerlei	rupá-rupá	Dat heeft geen zin, geen nut.	itu tidá guná
Als	kálau	Belangrijk, dringend	penting
Evenals, net zoals	sepèrti	Berg	gunung
Alvorens	sebelum	Bericht	kabar

Berispen, uitbrander geven	márá
Beschaamd	málu
Beu (zijn van)	bosèn
Beurs (voor het opbergen van geld)	dompèt
Bevel, order	perintah
Streng order	perintah keras
Bevelen	suru
Bewaren	simpan
Bezwaar	keberatan
Bij, dichtbij	dekát
Bijdoen, bijvoegen	tambah
Bijna	hampir
Binnengaan	masuk
Blad (van een boom of plant)	daun
Bliksem	kilat
Bloed	dárá
Boek	buku
Boender, borstel	sikat
stalen borstel	sikat kawat
Bok (mannetjesgeit)	kambing
Boom	pohon
Brand	terbakar
Vuur	api
Branden (van een vuur)	angus
Branden (van een lamp, vuurtoren)	bernjalá
Brandgevaar	bahájá api
Branding	petjahan ombak
Breed	lèbar
Breeuwen	pakal
Brief	surat
Brutaal	kurang adjar
Buiten	luar, diluar
Bundel	<u>bungkusan</u>
Centraal	pusat
Certificaat, brief	surat
Chauffeur	<u>supir</u>
Chinees	orang tjiná, orang Tiong Hoa

Cijfer	angká
Cocosnoot	kelapá
Compleet	<u>genap</u>
Controle	pemeriksáan
Courant	surat kabar
Daar (bijw.)	disitu, disaná
Daar (aangezien, omdat)	(oleh) sebab
Daarentegen (maar)	(akan) tetápi
Daarna	lantas
Dadelijk, nu	sekárang
Dampkring (de lucht)	udará
Vliegtuig	kapal udará
Datum	tanggal
Derhalve, dus	dáři itu
Deserteren, weglopen	lári
Dief	pentjuri, máling
Dik. vet	gemuk
Vet (om te smeren)	gemuk
Dobbelen	main dadú
Doek	kain
Zeildoek	kain lájar
Dol (roeipen)	keliti
Dom	bodoh
Donker, duister	<u>gelap</u>
Goederen van twijfelachtige herkomst	bárang <u>gelap</u>
"Dievenmarkt"	pasar <u>gelap</u>
Dood	mati
"Waarachtig waar"	sungu mati
Doof	tuli
Doorbuigen (van een stut enz.)	melèntur
Dooreen, gemengd	tjampur
Doorvaart:	
Kanaal	terusan
Straat	selat
Geul	álur
Dop, schil, huid	kulit

Dorst	áus
Dozijn	lósín
Draaien	putar
Dringend (noodzakelijk)	perlu
Droog	kering
Duits	djerman
Duizelig, in de war	pusing kepala
Dun	tipis
Duwen	tolak
Eerbiedig (met eerbied)	dengan hormat
Emmer	èmbèr
En	dan
Engels	ìnggeris
Engelse sleutel	kuntji ìnggeris
Even, net zo, gelijk	sámá djugá
Feest	pèstá
Feestvieren	rámai-rámai
Fiets	sepèdá
Foelie	bungá palá
Fout (zijn)	sálah
Frans	perantjis
Fust, vat	pipá
Gaan	
Weggaan (ga weg)	pergi
Lopen	djalan
Achteruit gaan	mundur
Vooruit gaan	madju
Binnengaan	masuk
Naar buiten gaan	keluar
Naar boven gaan	naik
Naar beneden gaan	turun
Aan boord gaan	naik kapal
Van boord gaan (naar de wal)	turun kedárat
Gangbaar (gewild)	láku
Garen	benang

Garen	benang
Kabelgaren	táli ának
Zeilgaren	benang lájar
Takelgaren	benang kèrèk
Schiemansgaren	táli maskar, ook: benang (tukang) águng
Garnaal	udang
Gasthuis, ziekenhuis	rumah sákít
Gat	lubang (lóbang)
Gauw	lekas, tjepat
Gebroken:	
van aardewerk of glas	pètjah
van touw	putus
van hout	patah
Gehuwd	sudá káwín
Gek	gilá
Haal geen onzin uit, (niet speels doen bij het werk)	djangan main gilá
Geloven, vertrouwen	pertjájá
Dat kan ik niet geloven	itu sájá tidá bisá pertjájá
Gelukwens	selámat
Eet smakelijk	selámat makan
Wel te rusten	selámat tidur
"Welkom" (bij aankomst)	selámat dáteng
Generen (zich)	málu
Beschaamd maken	bikín málu
Maak mij niet beschaamd (stel mij niet teleur)	djangan bikín málu sájá
Gereedschap	perkakas
Gerucht, tijding	kabar
Los gerucht	kabar angin
Geschonden	rusak
Geschikt, behoorlijk	pátut
Dat hoort zo niet.	itu tidá pátut
Getuige	saksi
Geurig	bau wangi
Geweer	senapan
Gewis (vanzelfsprekend)	tentu
Gij (jij)	kámu, èngkau

Ginds	disaná
Gissen (veronderstellen)	kirá-kirá
Glibberig (glad)	litjîn
Goddank	sukur
Ook voor "serves him right" of "net goed"	sukur
Goederen	bárang
Goedkoop	murá
Gom (rubber)	getah
Gom-elastiek	kárèt
Gondel (vaartuig)	tambangan
Goud	mas
Gras	rumpit
Gril	tíngkah
Grillig (zijn), kuren (hebben)	pertíngkah
Grof (lett. en fig.)	kasar
Grond (aarde)	tánah
Grootmoeder	nènèk
Haag, heg	pagar
Haai	ikan hiu
Haak	gantju
Bootshaak	gantju sekotji
Halfdood	setèngá mati
Hals	lèhèr
Halt! Stop	berhènti
"Stop" is ook: (bus)	setop perhèntian (-bus)
Een "tangan dîngîn" (dîngîn = koud) hebben betekent: (dikwijls) in kwesties op gevoel af de juiste oplossing kiezen.	tangan
Handelaar	ôrang dâgang
Handgemeen (Verg. Ned. bakkeleien)	berkelai
Handlood	lod ketjil of: lod tangan
Handtekening	tandá tangan
Hangen, ophangen	gantung
Hars	damar

Haven	pelábuhan
Havenmeester	sjábandar
Heet, warm	panas
Hellen (scheef staan)	miring
Helmstok	tjelagá
Helpen	tólong
Herinneren	ingat
Hersenen	otak
Hier	sini, disini
Kom hier Zeg hem, hierheen te komen.	mári (di)sini bilang sámá diá dátang kemári
Hij (hem)	diá
Hoe	bagaimáná
Hoe moet dat nu (wat is dat nu)?	bagaimáná itu?
Hoek	udjung
Hoelang (van duur)	berapa láma
Hoelang (lengte)	berapa pandjang
Hoesten	bátok
Hond	andjîng
Honger	lapar
Hoofdkantoor	kantor besar
Hoog	tínggi
Hoognodig	perlu sekáli
Hoosvat	gájung of: tjèntong
Hopen	háráp
Horen	dèngar
Luister goed.	dèngar betul
Horizontaal	budjur
Horloge	arlodji, djam
Hout	káju
Houtskool	árang
Huilen	menangis
Huis	rumá
IJzer	besi
IJzerdraad	káwat (besi)
Roest	tai besi
Ik	sájá, áku
Inenten	suntik

Ingieten	tuang
Inkt	tintá
Inspecteren	periksá
Instaan (voor iets)	tanggung
Intussen (inmiddels)	sementàrá
Invoerrechten	biá, tjukai
Ja	sájá
Jammer	sájang
Jij	kámu
Jokken, liegen	djustá
Sta niet te liegen.	djangan djustá
Jong	mudá
Juist	betui, benar
Kaaiman, krokodil	buájá
Kaap	tandjong, udjung
Kaars	lilin
Kaartje (reis-ticket)	kartjis
Kalk	kápur
Kameraad	teman, káwan
Kaneel	káju manis
Kapper	tukang mengunting rambut
Kar	grobak
Kat	kutjîng
Kazerne	tangsi
Keg	badji
Kennen, weten	táhu
Elkaar kennen	kenal
Bekende	kenalan
Kerk	gerédjá
Kerkhof	pekuburan
Keuken, kombuis	dápur
Kikvors	kodok
Kindermeid	bábu
Wasmeid	bábu tjutji
Kip	ájam
Klaar, gereed	sediá

Klemmen, knijp zitten	djepît
Klerk	djuru tulis
Kleur	warná
Klinknagel	páku sumbat
Klip	bátu
Klutsen (mengen, roeren)	áduk
Knap (verstandig)	pinter
"Geslepen"	pinter busuk
Knijptang, nijptang	kakátuá
Knoop (van een jas)	kantjîng
(in een touw)	sîmpul
Koe	sapi
Koets, wagen	keretà
Trein	keretà api
Koken	masak
Koorts	demam
Koorts hebben	sakit demam ook: sakit panas
Koraal (rif)	kárang
Kort	pèndèk
Krant	surat kabar
(surat = brief kabar = nieuws, tijding)	
Krekel	djangkrik
Krijt	kápur
Krom	bèngkok
Kruidnagel	tjèngkeh
Kruit	obat bedil
Kwijt (weg zijn)	hilang
Lachen	tertáwá, ketáwá
Lach niet.	djangan ketáwá
Ladder	tanggá
Lading	muatan
Lampepit	sumbu lampu
Landbouwer	orang táni
Lang (van afmeting)	pandjang
Langdurig	lámá
Langsscheeps	budjur kapal

Langzaam	peláhan
Lantaarn	lantérá
Las	sambungan
Lauw	redang
Leder	kulit
Ledig	kosong
Lek	botjor
Lekker	ènak
Lelijk	djelèk
Leugen (verzinsel)	bóhong
Dat zijn maar leugens.	itu bóhong sadjá
Lezen	batjá
Licht (niet zwaar)	èntèng
Logeergebouw K. P. M.	rumah makan K. P. M.
Loslaten	lepaskan
Luchtpost	pos udará
Lui	málas
Lusten, gaarne eten, gaarne doen	suká
Ik wandel graag.	sájá suká melantjong
Maal (keer)	káli
Hoeveel maal?	berapa kali
Magazijn	gudang
Mast	tiang, dul
Mastworp	djerat berduá
Mede, met	sámá, dèngan
Medegaan	ikut
Ga met hem mede.	ikut sámá diá
Medelijden	kasihan
Meel	tepung
Mengen, door elkander zitten	tjampur
De merken zitten alle door elkander.	tjap-tjap ádá tjampur sámá sekáli
Mier	semut
Militair	militèr
Minister	mènteri
Ministerie	kemèntèrian
Mis, verkeerd, fout	sálah
Mist, nevel	kábut

Modder	lumpur
Model, monster	tjontoh
Moer	mur
Mogen	bóleh
Mooi	bágus
Mug, muskiet	njá muk
Muis	tikus
Naaien	djáhit
Nationaliteit	bangsá
Natuurlijk	mè mang
Natuurlijk moet zo'n sleng (uit elkaar) vallen.	mè mang seling begitu mèsti djátu
Niets	tidá apa apa
Nogmaals, nog eens	lagi sekáli
Nog niet	belum
Nummer	nomer
Odeur	minjak wangi
Oefening	usá há
Olie	minjak
Petroleum	minjak tánah
Olifant	gadjah
Omdat	sebab
Omkeren, omkantelen	bálik
Kantel die kist nog eens om, ik wil het merk zien.	bálik peti itu lagi, sájá mau lihat tjap
Onbeleefd (lett. tekort (aan) opvoeding)	kurang ajar
Onbillijk	tidá pá tut
Onderwicht	kurang timbangan
Onderzeeboot	kapal selam
Ondeugend	nakal
Ongewoon	tidá biasá
Zoals gewoonlijk, zoals altijd.	seperti biasá
Onnodig	tidá usah
Dat is niet nodig.	itu tidá usah
Ons (pers. vnw.)	kitá, kámi
Ontslag	lepas

Ontwaken (wakker maken)	bangun
Onverschillig	tidá perduli
Dat hindert niet.	itu tidá perduli
Ook	djugá
Oord, plaats, verblijf	tèmpat
Opbergen	sìmpan
Opbeuren, optillen, aanpakken meenemen, opruimen	angkat
Opium	tjandu
Overkant (aan de -)	disebe <u>rang</u>
Overal	dimáná-máná
Overleden	mati; sudá menìnggal duníá
Overplaatsen	pìndahkan
Ik ben naar een ander schip overgeplaatst).	sájá pindá ke lain kapal
Overwerk	basi
Overwinnen (ook bij wedstrijden)	men <u>ang</u>
Verliezen	kálá
Wie heeft gewonnen?	siapá <u>menang</u> ?
Paard	kudá
Pad, weg	djalan
Pakhuis	gudang
Pakje	<u>bungkusan</u>
Pak het maar in.	bungkus sadjá
Pap	bubur
Papier	<u>kertas</u>
Schuurpapier	<u>kertas</u> gosok
Paraplu	pájung
Paspoort	pas
Pasje (schriftelijke verklaring)	surat ketrangan
Passagier	passisir; penumpang
Passer	djangká
Pek	lotèk
Pelgrim	hadji
Permissie, toestemming	permissi
Petroleum	minjak tánah
Photograaf	tukang portrèt
Pijp	pipá

Plakken (opplakken)	tèmpèl
Plank	papan
Plunderen	rampas
Plus-minus	lebih-kurang
Poetsen	gosok
Politie	polisi
Pomp	pompá
Post, wacht	pengáwal
Postkaart	kartu pos
Postkantoor	kantor pos
Postzegel (het vroegere "kepala radja" raakt uiteraard in ongebruik)	perangko
Potlood	potelot
Proberen	tjóbá
Protesteren	meláwan
Quarantaine	karantiná
Raak, getroffen (worden)	kena
Rad, wiel	ródá
Rat (muis)	tikus
Recht achteruit	tepat keblakang
Recht vooruit	tepat kemuká
Reeds	sudá; telah
Regeling	<u>aturan</u>
Reglement	<u>peraturan</u>
Rennen (hard weglopen) (ook: djalan seribu kaki)	lári
Riem, roeispaan	dájung
Rif	kárang
Rijp	mátang
Rijst: in de aren ongepeld gepeld gekookt	padi gabah beras nasi
Roeibank	sèngkar
Roeidol	keliti
Roepen	panggìl
Roer	kemudi

Roest	táhi <u>besi</u>
Rond	bundar
Rook	asap
Rubber	kárèt
Ruiken	tjium
Ruilen	tukar
Salaris (gage)	gadji
Salueren	beri hormat
Samen, tezamen	bersámá-sámá
Schaaf	<u>ketam</u>
Schaar	gunting
Schafttijd (=lett. gedurende het eten; zo ook: Bij (gedurende) regen glad: waktu hudjan litjin)	waktu makan
Schalm (ring)	tjîntjîn
Scherp	tadjam
School	sekolá
Schoorsteen	tjôrong asap
Schoorsteenwant (stag)	tembérang tjôrong
Schrijven	menulfs, tulis
Schuin, scheef	miring
Schuiven Schuif die grote kist meer naar voren.	sôrong sôrong itu <u>peti besar</u> kemuká lagi
Seinvlag	bendérá bitjárá
Sextant	kèker mâtá hári
Sjouwen (op de rug of schouder dragen)	pikul
Slaan	pukul
Slang (reptiel)	ular
Slapen	tidur
Slecht, lelijk, rot	busuk
Slechts	sadjá, tjumá, hanjá
Sleutel	kuntji
Smerig, vuil Maak het niet weer vuil. Ruim dat vuil op.	kotor djangan bikin kotor lagi angkat itu kotoran
Snel, vlug	<u>lekas</u> , <u>tjepat</u>
Snijden (afsnijden) (ook: inhouden van gage: dipotong gadji)	potong

Soldaat	soldádu
Som (totaal)	djumlá
Soort (verschillende)	rupá-rupá
Sorteren (uitzoeken op merk)	pilih
Speeksel "Hier niet spuwen"	ludá djangan buang ludá disini
Speld	peniti
Spijker Roep de timmerman. Zeg hem, dat er een kist (dicht) gespij- kerd moet worden.	páku pangkil mîstri. Bilang (sámá diá) mau di páku <u>peti</u> sátu
Spuigat	èrong-èrong
Spuut	sem <u>prot</u>
Flitspuut	sem <u>prot</u> plît
Stad	kotá
Stag	bubut
Staken	mógok
Stal (voor vee)	kandang
Station	setasi <u>un</u>
Steen (rots)	bátu
Steenkool	árang batu
Stelen	tjuri
Sterk	kuat
Stijfsl	kandji
Stil, zonder beweging of geluid Houd je stil, zwijg maar.	diam diam sadjá
Stoker	tukang ápi
Stopverf	dempul
Stoten, duwen Help even duwen.	tólak tólong tólak sebentar
Stranden Het schip zit geboeid.	kandas kapal (ádá) kandas
Stut	sókong
Tabak	tembakau
Teakhout	káju djati
Teer Koolteer	tèr belangkîn
Tegelijk	sámá rátá
Telegraaf-kantoor	kantor káwat

Telegram	(surat) káwat
Ik wil een dringend telegram verzenden.	sájá mau kirim (surat) káwat <u>penting</u>
Tellen	hitung
Terug	kembáli
Breng dat terug.	báwá kembáli itu
Tevergeefs	tjumá-tjumá; pertjumá
Dat is tevergeefs (dat helpt niets).	pertjumá itu
Tevreden	<u>senang</u>
Tin	timah
Toegang verboden	dilárang masuk
Tot	sampai
Tot hier	sampai disini
Tot daar	sampai disana
Trachten	tjóbá
Trechter	tjōrong
Trekken	tárik
Trouwen	káwin, niká
Huwelijksacte	surat niká
Tuin	<u>kebun</u>
Tussen	diantará
U (pers. vnw.)	Tuan, Kámu
Ui	b áwang
Uitpakken (lossen)	bongkar
Uitscheiden	berhènti
Vaart	
Scheep-	pelájaran
Kanaal	párit
Snelheid	ladju
Vadem	depa
Vallen	djátu
Van (komen-, afkomstig-)	dáři
Ik kom van Surabaia,	sájá dátang dáři Surábáia
Los eerst die kist van Singapore.	bongkar dáhulu itu <u>peti</u> dáři <u>Singáporé</u> .
Vannácht (komende nacht)	nanti málam
Afgelopen nacht (ook gister-avond)	tádi málam
Deze nacht	málam ini

Varen	berlájár
Het schip gaat varen.	kapal mau berlájár
Het schip gaat vertrekken.	kapal mau berangkat
Varken	bábi
Vasten	berpuasá
Vastenmaand	bulan puasá
Veder	bulu
Vee	héwan
Veearts	dokter héwan
Ver	djau
Verdwijnen (verdwenen, weg)	hilang
Wie heeft dat weg gemaakt?	siapá bikiñ hilang itu ?
Vergadering	<u>kumpulan</u>
Vergiffenis vragen	mintá ampun
Vergissen (zich)	sálá
Ik vergis mij.	sájá sálá
Ik heb mij zoeven vergist.	sájá sálá tádi
Verhalen (van een schip)	tjemat; ook: pindah
Verjagen (wegjagen)	usir
Verkrijgbaar	bóleh dapat
Hier is verkrijgbaar.	disini bóleh dapat
Dat kan je krijgen bij (van) de kabelgast.	itu bisá dapat dáři kasap
Verlegen	málu
Verlies (lijden)	rugi
Verstaan (begrijpen)	mengarti
Dat begrijp ik niet.	itu sájá tidá mengarti
Vervangen (door)	ganti
Die slang is al slecht. Moet vervangen worden. Haal een nieuwe.	<u>seling</u> itu sudá busuk. Mau di ganti. Ambil njang báru.
Vervolgens (daarna)	lantas
Verzender (afzender)	pengirim
Vet (ook dik)	<u>gemuk</u>
Vieren	<u>ariá</u>
Vijl	kikir
Vinden	dapat
Vlak, effen	rátá
Gelijke laag maken.	bikiñ rátá-rátá

Vogel	burung
Vóórnaam	<u>námá ketjil</u>
Voortaan	lain káli
Voortaan niet zó (doen).	lain káli djangan begitu
Voorzichtig	ati-ati; áwas
Vragen	tanjá
Vriend	sóbat
Waaier (fan)	kipas
Waar (echt)	<u>benar</u> ; <u>betul</u>
Waar (vr. vnw.)	máná; dimáná
Waarheen?	kemáná?
Waarín?	dálam apa?
Waarmee?	dèngan apa?
Waarom?	sebab apa?
Waarvan?	dári apa?
Waarvoor?	buat apa?
Waker	ôrang djaga
Wanneer (tijd)	kapan
Wanneer dit gereed is.	kapan ini suda "klaar"
Wanneer, als	kálau
Wat?	apa?
Wat is er?	ádá apa?
Wat mankeert er aan?	kurang apa?
Water	áir
Weten	táhu
Laat mij weten.	kasi táhu (sámá) sájá
Wie	siapa
Wij	kámi, kitá
Winkel	tókó
Winst, voordeel	untung
Zak (baal)	kárung
Zak (in een jas)	kantung
Zakdoek	sápu tanggan
Zeeziek (ook dronken)	mábuk
Zetten (plaatsen)	táruh
Zinken	<u>tenggelam</u>
Zitten	duduk
Zoals	sepèrti
Zoeken	tjáhári
Zwemmen	<u>bernang</u>